

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ**

«ФАЛСАФА» кафедраси

РЕФЕРАТ

**Мавзу: ЎЗБЕКИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИНИ МУСТАҲКАМ-
ЛАШДА МИЛЛИЙ ФОЯНИНГ ЗАРУРЛИГИ ВА АҲАМИЯТИ**

**ТАДҚИҚОТЧИ: Хожиев Жаҳонгир
ИЛМИЙ РАҲБАР: доц. Каримов Т.К.**

ТОШКЕНТ – 2012

РЕЖА:

1. Мустақилликни мустаҳкамлашда миллий ғоядан кузланган мақсадлар.
2. Миллий ғоя - Ўзбекистон халқининг асосий мақсад ва муддаоларининг ифодаси.
3. Миллий истиқлол мағкурасининг асосий ғоялари.
4. Миллий истиқлол ғоясининг Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда намоён бўлиши ва унинг ўзига хос ривожланиш хусусиятлари.

1. Мустақилликни мустаҳкамлашда миллий ғоядан кўзланган мақсадлар

Миллий ғоя - миллатнинг ўтмиши, бугуни ва истиқболини ўзида мужассамлаштирган, унинг туб манфаатлари ва мақсадларини ифодалаб, тараққиётга хизмат қиласиган ижтимоий ғоя шакли.

Миллий ғоя ўз моҳиятига кўра, ҳалқ, миллат тақдирига дахлдор бўлган, қисқа ёки узоқ муддатда ҳал этилиши керак бўлган вазифалар ва мўлжалларни ҳам акс эттиради. Ўз даврида (1941-1945 йилларда) фашистлар босиб олган Францияда «Қаршилик кўрсатиш» ғоясининг миллий ғоя даражасига кўтарилигани ва Франциянинг озод этилиши билан ўз аҳамиятини йўқотгани фикримизга далил бўла олади.

У ёки бу ғоянинг миллий ғоя сифатида майдонга чиқиши миллатнинг ўтмиши, мавжуд ҳолати билан бевосита боғлиқ. Ана шу икки негизга таянган ҳолдагина у миллатнинг қисқа ёки узоқ вақтда эришиши лозим бўлган мақсад-муддаолари ва мўлжалларини тўғри ифодалай олиши мумкин.

Ҳар қандай миллий ғояда умуминсоният учун аҳамиятли бўлган ғоялар мавжуд. Масалан, «Миллий яраш» ғояси фуқаролар, уруши кетаётган давлатлар учун хос ҳаётий мазмунга эга. Ёки «Манфаатли ҳамкорлик» ғояси дунёнинг барча мамлакатлари учун бирдек аҳамиятга эга.

Миллий мафкура - миллатнинг этноижтимоий бирлик сифатида мавжуд бўлиши ва ривожланишини, эркин ва озод тараққиётини ғоявий асраш, таъминлашга қаратилган қарашлар тизими.

«Миллий мафкура»ни фақат битта миллат ёки ҳалқнинг мафкураси, деб тушуниш тўғри эмас. У муайян жамият ёки давлатнинг умумий мафкураси маъносини ҳам англатади. Чунки «миллий» сифати «миллат» сўзидан келиб чиқсан бўлиб, нафақат муайян этник бирлик, балки «давлат» маъносини ифодалаш учун ҳам хизмат қиласиди. Масалан, «миллий даромад», «миллий қуролли кучлар» бирикмаларида у айнан, «давлат» сўзининг маънодоши сифатида ишлатилади.

Миллий истиқлол ғоясининг ҳаётбахшлиги тараққиётнинг ўзбек моделини амалга оширишда яққол намоён бўлади.

Ўзбек моделининг асосчиси Ислом Каримов раҳбарлигига амалга оширилаётган тараққиёт йўлининг кўпчилик бошқа миллий моделлардан фарқ қиласиган хусусияти шундаки, у фақат иқтисодий ривожланиш эмас, балки кенг маънодаги миллий тикланиш ва ижтимоий тараққиёт моделидир. Шу сабабдан у иқтисодиёт билан бир қаторда давлат қурилиши, ижтимоий соҳа ва маънавиятни, жамият ҳаётининг барча соҳаларини қамраб олади.

Ўзбек модели тушунчаси, аввало, Ўзбекистоннинг мустақил миллий тараққиёти қандай бўлиши лозимлигини асослайдиган, уни муайян мақсадларга йўналтирадиган энг умумий назарий хулосалар ва мўлжаллар билан давлатнинг белгиланган мақсадларга эришишга қаратилган амалий сиёсатининг муштараклигини англаади.

Биз қандай жамият барпо этмоқламиз, деган масала Президентимизнинг «Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда» (1997), «Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чукурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришнинг асосий йўналишлари» (2002), «Бизнинг бош мақсадимиз - жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишдир» (2005) каби асарларида айниқса ўзининг тугал ва мукаммал ифодасини топди. Унда қурилажак янги жамиятнинг илмий-фалсафий концепцияси, жамият ҳаётини тубдан ислоҳ этишнинг навбатдаги стратегик вазифалари асослаб берилган. Ана шу масалаларни бажариш миллий истиқлол ғоясининг пировард мақсадларини белгилайди ва бу мақсадларга етишга хизмат қиласиди.

Бизнинг бош стратегик мақсадимиз - озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт, бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик жамият барпо этишдир. Бозор иқтисодиёти, энг аввало, кўпмулкчиликка ва улар ўртасидаги рақобатга таянади. Унда мулкнинг барча қонуний шакллари тенг ҳукуққа эга бўлиб, бу ҳукуқ давлат томонидан кафолатланади.

Кўпмулкчиликка асосланган бозор иқтисодиётини жорий қилиш орқали юртимизда яшайдиган барча инсонлар учун миллати, тили ва динидан қатъий назар, муносиб ҳаёт шароити яратиб бериш, ривожланган демократик мамлакатлардаги каби кафолатланган турмуш даражаси ва эркинликларни таъминлаш - давлатимиз сиёсатининг мазмун-моҳиятини ифодалайди.

Бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтиш ва уларни амалга жорий қилишнинг тайёр андозаси йўқ. Бизнинг мамлакатимиз иқтисодиётининг таркибий тузилиши, қазилма бойликлари ва иқлим шароити, табиий ресурслари, халқимизнинг менталитети, аҳоли таркиби ва ўсиши бирор мамлакатниги айнан ўхшамайди. Бошқа давлатларда яхшигина самара берадиган тараққиёт модели бизда ҳеч қандай натижа бермаслиги ҳам мумкин эди. Танлаб олинган бу йўл ҳамда унга хос миллий истиқлол ғоясининг стратегик мақсадлари жамият ҳаётининг иқтисодий соҳасидаги жараёнларни ўзида акс эттиради.

Ватан равнақи, юрт тинчлиги ва халқ фаровонлигини мустаҳкамлаш истаги-умумий тақдир ва келажак, Ўзбекистонда яшайдиган барча фуқароларнинг ижтимоий тараққиётини таъминлашни назарда тутади. Бу соҳада ҳам ҳаётни янада юксак погонага кўтарилишга даъват этади. Бугунги ҳаётий, зарурат ана шуни тақозо этмоқда. Ҳар бир кишининг фаровонлиги халқ фаровонлиги ва фаолиятининг асосидир.

Жамиятимиз ижтимоий муносабатлар характерига, давлат ва ижтимоий институтлар жамоат ташкилотларининг ўзаро таъсирига қўра, фуқаролик мамлакатига айланмоқда. Унда ижтимоий гуруҳлар, қатламлар ўртасида ижтимоий ҳамкорлик, барча миллат ва элатлараро ўртасида тинчтотувлик, умуммиллий муштараклик янада мустаҳкамланмоқда.

Ижтимоий тараққиётга интилаётган, сиёсий ва иқтисодий ҳаётни эркинлаштириш йўлидан бораётган ҳар қандай жамият ҳуқуқий маданияти юксак, озод ва эркин шахсни тарбиялашга интилади. Зоро, шундагина демократия, фикр ва виждан эркинлиги, плюрализм ва инсон ҳуқуқларини таъминлаш, гуманизм ва умуминсоний қадриятларга амал қилиб яшаш

тамойили жамият ҳаётининг асосий мезонига айланади. Чунки демократиянинг ижодкори, амалга оширувчиси, ривожлантирувчиси - инсондир. Демократия - фақат халқ ҳокимияти бўлиб, қолмай, у айни пайтда ҳар бир инсон, ҳар бир жамоа ва бутун халқнинг ўз мамлакати келажаги, ўз тақдири олдидағи масъулияти ҳамdir.

Ўз навбатида демократия, сиёсий ҳаётни эркинлаштириш орқали фуқаролардан ўз манфаатларини давлат ва жамият манфаати билан уйғуллаштиришни, юксак сиёсий маданиятга эга бўлишни талаб қилади.

Партияларнинг жамият сиёсий ҳаётида фаол иштирок этиши, энг аввало, парламент Қонунчилик палатаси ишида ўз вакиллари орқали иштирок этувчи партияларнинг демократик қонунлар қабул қилиш ва уларни ҳаётга татбиқ этиш борасида фаоллик кўрсатиши, парламент орқали ижроия ҳокимият фаолиятини назорат қилиб бориши турли манфаатлар, кучлар ўртасидаги мувозанатни вужудга келтирувчи асосий омилdir. Шу боисдан ҳам Президент Ислом Каримов 2005 йил 27 январда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик Палатасининг биринчи ийғилишида «Парламент - жамият ҳаётининг кўзгуси» мавзуидаги нутқида таъкидлаганидек, «бугунги Қонунчилик палатасида қонунларни ишлаб чиқиш партиялар ваколатига топширилди ва барчамиз буни яхши англашимиз лозим». Бугунги кунда мамлакатимизда парламенти ўз фракцияларига эга бўлган қуйидаги 5 та партияга эга:

1. Ўзбекистон халқ демократик (ЎзХДП) партияси (1991 йил 1 ноябрь).
2. Ўзбекистон «Адолат» социал демократик партияси (1995 йил 18 февраль).
3. Ўзбекистон Миллий тикланиш демократик партияси (1995 йил 3 июнь).
4. Ўзбекистон Фидокорлар миллий демократик партияси (1998 йил 29 декабр, 2000 йил 14 апрелда унга «Ватан тараққиёти» партияси қўшилиб қайта номланди).
5. Ўзбекистон либерал-демократик партияси (2003 йил 15 ноябр).

Нодавлат, жамоат ташкилотларининг кўпайиши, уларнинг кундалик ҳаётимиздаги аҳамияти ортиб бораётгани фуқаролик жамияти асослари тобора мустаҳкамланиб, ривожланаётганидан далолат беради. Айнан шундай ташкилотларнинг фаоллиги ва масъулиятининг ортгани, фуқароларнинг онги ва тасаввурида, кундалик ҳаётида улар тобора қўпроқ иштирок этаётгани «Кучли давлатдан - кучли жамият сари» концепциясини ҳаётга татбиқ этишининг муҳим шарти ва шаклидир.

«Кучли жамият» тушунчасининг моҳияти шундан иборатки, халқ жамоат ташкилотлари орқали давлат идоралари фаолиятини назорат қиласи, уларнинг ўз вазифалари ва жамият олдидаги бурчларини тўғри ва самарали бажаришига таъсир кўрсатади.

Янги жамиятни барпо этиш жараёнида, энг аввало, маънавий қадриятларни тўғри баҳолай олишни, сохта қадриятлардан ёки тарихан эскирган, ўзидағи бунёдкорлик ва ижобий салоҳиятни сарфлаб бўлган қадриятлардан ҳақиқий ҳаётбахш қадриятни ажратса олишни ўрганиш лозим. Бирор бир қадриятга баҳо берилар экан, унинг мамлакатимиз мустақил тараққиётининг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, эътиқодий ва ахлоқий асосларини қай даражада мустаҳкамлай олиши, халқимизнинг умумжаҳон ижтимоий тараққиётининг фаол субъектига айланишига хизмат қила олиши бош мезон бўлиши керак.

Миллий истиқбол мафкурасининг асосий мақсади: озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо этишидир. Халқ оммасини миллий ғоя атрофида бирлаштириш, кишиларни маънавий-руҳий жиҳатдан улуғвор ишларга тайёрлаш ва сафарбар этишдан иборат. Пировард натижада бунга эришишнинг йўллари, воситалари ва усуслари ҳам ушбу мақсаддан келиб чиқади.

Президентимиз Ислом Каримов мустақилликнинг дастлабки йилларидаёқ миллий истиқбол ғояси ва мафкурасини шакллантириш зарурати ҳақида қайғурган эди. Чунки «Миллий мустақил давлат бор экан, унинг мустақиллиги ва эркинлигига, анъана ва урф-одатларига таҳдид соладиган, уни ўз

таъсирига олиш, унинг устидан ҳукмронлик қилиш, унинг бойликларидан ўз манфаати йўлида фойдаланишга қаратилган интилиш ва ҳаракатлар доимий хавф сифатида сақланиб қолиши муқаррар». Юртбошимиз 2005 йил 14 майда Оқсаройда 12-13 май кунлари Андижон шаҳрида рўй берган воқеалар муносабати билан маҳаллий ва хорижий оммавий ахборот воситалари учун ўтказилган матбуот анжуманида ҳам таъкидлаганидек, «ҳар бир давлатнинг ўз тарихи бор, ўзига хос шарт-шароити бор. Шунинг учун ҳам айрим воқеаларни «атиргул рангли инқилоб», бошқасини - «апельсин рангли инқилоб», учинчисини - «лоларанг инқилоб» деб аташга бўлган уринишлар мутлақо самарасиздир». Демак, миллий ғоянинг зарурлиги, энг аввало, мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш учун зарурдир. Унинг зарурати қўйидаги **мақсадларни** амалга ошириш билан боғлиқ ҳолда намоён бўлади:

1. Олдимиизга қўйган олижаноб мақсад-муддаоларимизга, яъни озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо этиш.
2. Эски мафкуравий асоратлардан батамом халос бўлиш.
3. Фоявий бўшлиқ пайдо бўлишига йўл қўймаслик.
4. Узоқ даврлар мобайнида одамлар онгида ҳукмрон бўлган бегона ва ёт ғояларнинг янада қайтадан тикланишига йўл қўймаслик.
5. Халқимиз табиатига зид бўлган ўзга ғоялардан, айниқса, ёш авлодни ҳимоя қилиш.
6. Ҳар қандай тажоввузкор ғояларга қарши тура оладиган ҳар томонлама баркамол авлодни вояга етказиш заруратининг мустақилликни мустаҳкамлашдаги ўрнини англаш орқали ҳаракат дастурига эга бўлиш.
7. Мустақилликни давлатимизнинг ҳар бир фуқаросида Ватан тақдири учун маъуллик туйғуси бўлиши учун ҳам зарур.

Мустақилликни мустаҳкамлашда миллий ғоядан кўзланган мақсадларнинг кенг қамровли илмий-назарий ва амалий йўналишлари Президент Ислом Каримов асарларида, нутқ ва маърузаларида ўзининг аниқ концептуал ифодасини топган.

Демак, миллий ғоянинг негизидаги муҳим устувор **мақсад** - мустақилликни бундан буён ҳам асраб-авайлаш, ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлаш бўлиб қолаверар экан, унинг зарурлиги ҳеч бир даврда ўз аҳамиятини йўқотмайди.

2. Миллий ғоя Ўзбекистон халқининг асосий мақсад ва муддаоларининг ифодаси

Ўзбекистонда янги жамият барпо этилмоқда. Жамият деганда биз одамлар уюшиб, жамоа ва халқ бўлиб яшайдиган ижтимоий-сиёсий тузумни тушунамиз. Янги жамият деганда эса халқнинг мақсад-муддаолари ва манфаатлари асосида барпо этилаётган фуқаролик жамияти тушунилади. Ўзбекистонда барпо этилаётган ана шу жамиятнинг маъно-мазмунини Президентимиз Ислом Каримов 2005 йил 28 январда Олий Мажлис Конунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузасида қуидагича ифодалаб берди: «Бизнинг асосий узоқ муддатли ва стратегик вазифамиз аввалгича қолади - бу демократик давлат, фуқаролик жамияти қуриш жараёнлари ва бозор ислоҳотларини янада чукурлаштириш, одамлар онгida демократик қадриятларни мустаҳкамлаш йўлидан оғишмай, изчил ва қатъият билан боришдир».

Стратегик мақсад - узоққа мўлжалланган умумий аниқ режани ифодалайди.

Халқимизнинг янги жамият барпо этиш йўлидаги орзу-интилишлари унинг миллий ғояси ва мафкурасини шакллантиришни ҳаётий заруратга айлантириди. «Чунки миллий ғоя бўлса, мақсад ойдинлашади. Эзгу мақсад эса ҳар бир кишини сафарбарликка даъват этади, жамиятни янада бирлаштиради. Ўз миллий ғояси, миллий мафкурасига эга бўлган давлат мустаҳкам, қудратли ва обод бўлади» (Каримов И.А. Асарлар, Т.8, 473-бет). Ўзбекистон халқи миллий истиқбол ғояси: асосида янги жамият барпо этмоқда.

Бу ғоя халқимизнинг озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо этиш йўлидаги мақсад-муддаоларини ифода этадиган, уларни амалга

ошириш йўлида барча юртдошларимизни уюштириб, бунёдкорлик ишларига сафарбар қиласидиган, миллий истиқлол мафкурасига асос бўладиган ғоя ва тушунчалар тизимиdir.

Миллий истиқлол ғоясининг тушунча ва тамойиллари Президент Ислом Каримов асарлари асосида ишлаб чиқилган ва «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» номи билан рисола ҳолида чоп этилган.

Тушунча деб, нарса-ҳодисанинг асосий қонуниятлари, белги-хусусият-ларини ўзида акс эттирадиган билим ва тасаввурларга айтилади.

Тамойил деганда эса нарса-ҳодисаларнинг моҳияти ва намоён бўлишига хос устувор хусусиятлар тушунилади. Демак, миллий истиқлол ғоясининг асосий тушунча ва тамойиллари деганда, миллий ғоямизнинг асосий қонуният ҳамда белгиларини ўзида акс эттирадиган билим ва тасаввурларни, унинг моҳияти ва намоён бўлишига хос устувор хусусиятларни англаймиз.

Ҳар қандай мафкура муайян асосий мақсадларга хизмат қиласи, бу йўлда хилма-хил вазифаларни бажаради. Мустақилликни мустаҳкамлашда миллий ғоядан кўзланган мақсад жамиятдаги барқарорлик, тинчлик, миллатлар ва фуқароларро тотувликни, сарҳадларимиз даҳлсизлигини, мамлакатимиз худудий яхлитлигини таъминлашдан иборат. Бу йўлда, хулоса қилиб айтадиган бўлсак, мафкуранинг асосий **мақсад ва вазифалари** қўйидагиларда намоён бўлади:

1. Одамларни муайян ғояга ишонтириш ва мўлжаллаш функцияси.
2. Шу ғоя атрофида кишиларни уюштириш ва бирлаштириш функцияси.
3. Фояни амалга ошириш учун сафарбар этиш.
4. Кишиларни маънавий-рухий жихатдан рағбатлантириш.
5. Фоявий тарбиялаш.
6. Фоявий иммунитетни шакллантириш.
7. Ҳаракат дастури бўлиш.

8. Амортизациялаш, ижтимоий кескинликни юмшатиш функцияси.

9. Муайян ижтимоий гурух манфаатларини ифода этиш ва ҳимоялаш функцияси.

Миллий ғояда Ўзбекистон халқининг мамлакатимиз ривожида белгилаб олган асосий мақсад ва муддаоларининг ифодаси мужассамлашган.

Биринчидан, ўз келажагини кўрмоқчи ва қурмоқчи бўлган ҳар қандай давлат ёки жамият, албатта, ўз миллий ғоясига суюниши ва таяниши зарурлиги билан боғлиқ. Давлат тизими, уни бошқариш ва олиб борилаётган сиёsat аниқ ифодаланган мафкура асосида қурилмоғи лозим. «...*Олдин гоя пайдо бўлади, ундан кейин гоя асосида мафкура, мафкура асосида эса тизим, сиёsat пайдо бўлади*» (Каримов И.А. Асарлар. Т.8. 464-465-бетлар). Демак ўз миллий ғоясига таянмаган жамият инқирозга учраб, ўз йўлини йўқотади.

Иккинчидан, миллий ғоя асосида Ўзбекистон халқининг, одамлари онги, тафаккурини ўзгартирмасдан туриб кўзланган олий мақсад - озод ва обод жамиятни, эркин ва фаровон ҳаётни барпо этиб бўлмайди. Бунинг учун эса, одамлар муайян ғояга ишониши ва таяниши зарур. Бу жараён ўз-ўзидан ҳаракатга келмайди. Ишонтиromoқ учун у илмий ва ҳаётний, тўғри эканлигига эътибор бериш керак, мақсад ва муддаоларни ифодалаши лозим.

Учинчидан, миллий ғоянинг зарурлиги миллатнинг ўзлигини тўла англаш жараёни билан боғлиқ. Ўзлигини англаган миллат ажралиб кетишига эмас, балки миллатларнинг маърифатлашиш жараёни мустаҳкамланиб боради. Миллий ғояда бугунги ҳаётнинг энг долзарб муаммолари, стратегик мақсадлари билан диалектик боғланиши унинг яшаш шартидир.

Тўртинчидан, бугун бизнинг тарихий ўзгаришлар даврида тоталитар тузумдан эркин демократик бозор муносабатларига асосланган демократик тузумга ўтиш шароитида яшаётганлигимиздан келиб чиқмоқда. Ўтиш даврида ўзига хос мураккаб ғов ва тўсиқларга дуч келиш табиий жараён. Демак, миллий ғоя мустақилликни мустаҳкамлаш ғоясининг ўзаги бўлган - танлаган тараққиёт йўлимизнинг тўғри, адолатли ва ҳаққоний эканлигига

ишонтириш орқали бунёдкорлик ишларига халқни сафарбар этиш учун хизмат қилади.

Мустақилликни мустаҳкамлаш, авайлаб-асраш, ҳимоя қилишда миллий ғоянинг ўрнини бошқа бирон бир омил босолмайди. Шу боисдан ҳам давлат сиёсатининг устувор йўналишлари, мақсад ва вазифаларини маънавий жиҳатдан таъминлаш, бугунги кунда мамлакатимиз учун ўта долзарб масаладир. Президент Ислом Каримов «Бизнинг бош мақсадимиз - жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишдир» маъруzasида таъкидлаганидек, «мустақилликни мустаҳкамлаш, жамиятни демократлаштириш ва янгилаш биз учун ҳамиша биринчи даражали устувор мақсад ва вазифа бўлиб қолаверади».

Ана шу асосий мақсадлардан ташқари, миллий истиқлол мафкурасининг мазмун-моҳиятидан келиб чиқадиган ўзига хос **мақсад ва вазифалари** ҳам бор. Буларни Президентимиз Ислом Каримов кўрсатиб берган ва улар қўйидагилардан иборат:

- «Халқни буюк келажак ва улуғвор мақсадлар сари бирлаштириш;
- мамлакатимизда яшаётган, миллати, тили ва динидан қатъий назар, ҳар бир фуқаронинг ягона Ватан баҳт-саодати учун масъулият сезиб яшашга чорлаш;
- аждодларимизнинг бебаҳо мероси, миллий қадрият ва анъаналаримизга муносиб бўлишга эришиш;
- юксак фазилатли ва комил инсонларни тарбиялаш, уларни яратувчилик ишларига даъват этиш, шу муқаддас замин учун фидойиликни ҳаёт мезонига айлантириш - миллий истиқлол мафкурасининг бош мақсадидир» (Каримов И.А. Асаллар. Т.9. 222-бет).

Ана шу юқоридаги **мақсадни** амалга ошириш учун бир қатор қўйидаги вазифаларни бажариш лозим:

- 1) Мустақил ва эркин тафаккурни шакллантириш. Бунинг учун тафаккур тўла озод бўлиши лозим.

2) Жамиятда соғлом маънавий муҳитни яратишдан иборат. Бу ҳурфиксрилиқ билан узвий боғлиқ бўлган жараёндир.

3) Миллатнинг ўзлигини англаши, муқаддас қадриятларини асрабавайлаши, ватанпарварлик каби туйғуларни камол топтириш.

4) Имон-эътиқод, инсоф-диёнат, саҳоват, ҳалоллик, меҳр-оқибат, шарму ҳаё каби фазилатларни юксалтириш.

5) Мамлакат кўп миллатли ҳалқи онги ва қалбида «Ўзбекистон - ягона Ватан» деган тушунчани шакллантириш ва мустаҳкамлаш.

6) Миллий истиқлол ғоясини ҳалқ онги ва қалбига сингдириш учун энг замонавий, қулай мафкуравий восита ва усуслардан фойдаланиш лозим.

7) Миллий мафкура ҳаёт ҳодисаларига ҳозиржавоб бўлиши, ёт ва зарарли ғояларнинг ҳуружига ўз вақтида жавоб бериши керак.

8) Ҳар бир юртдошимизнинг интеллектуал-маънавий салоҳиятини рўёбга чиқариш зарур.

9) Кишиларни яратувчилик фаолиятига сафарбар этиши даркор, чунки у ғоявий ҳимоя воситаси ҳамdir.

Умуман, миллий истиқлол мафкурасининг барча вазифалари ягона мақсадга - Ватанимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, юртимизда озод ва обод Ватан барпо этиш, эркин ва фаровон жамият қуриш учун хизмат қиласди. Мафкуранинг асосий мақсади ушбу йўлда ҳалқимизни жипслаштириш, кишилар онгидаги мустақил дунёқараш ва огоҳлик хиссини тарбиялаш, комил инсонни вояга етказиш, фуқароларимизда бегона ва бузғунчи ғояларга қарши мустаҳкам мафкуравий иммунитетни тарбиялаш билан узвий боғлиқ бўлиб қолаверади¹.

Миллий истиқлол ғоясининг тарихий илдизлари - ҳалқимизнинг мозий синовларидан ўтиб келаётган бой маданий ва маънавий мероси, миллий қадриятлари, урф-одат ва анъаналари, қўшиқлари, байрам ва маросим-ларидаги озодлик, эркинлик учун руҳи, ота-боболаримизнинг

---

¹ Назаров Ё., Очилдиев А. Миллий истиқлол іояси: асосий тушунчалар, тамойиллар ва атамалар. -Т.: Янги аср авлоди, 2002. 106-109-бетлар.

мустақиллик йўлида кўрсатган жасорати, бунёдкорлик ишлари ҳамда уларни амалга оширишда маънавий рух берган тафаккур тарзида намоён бўлади.

У асрлар мобайнида йиллар синовига дош бериб, сайқалланиб, такомиллашиб келган. Бу тафаккурнинг марказида инсоннинг улуғлиги ва мўътабарлиги ғояси ётади. Чунки мамлакатнинг ҳаёти, фаровонлиги меҳнаткаш инсонларнинг фаолиятига боғлиқ.

Миллий истиқлол ғоясининг тарихийлик тамойили халқимиз руҳини, даҳосини акс эттирувчи ўлмас қадриятлар билан узвий боғлиқдир. Хусусан, буюк аждодимиз, соҳибқирон Амир Темурнинг соғлом маънавият маҳсули бўлган «Куч - адолатдадир» деган шиори миллий ғоянинг таркибий қисмига айланиб кетган. У мамлакат бирлигини таъминлаш, марказлашган давлат барпо этишда, аёниқса, уни одиллик билан бошқаришда маънавий - мафкуравий асос бўлиб хизмат қилган.

Бундан неча асрлар аввал яратилиб, ҳозирга қадар юртимиз кўркига-кўрк бағишлиб келаётган қадимий обидалар, осори атиқалар халқимизнинг юксак салоҳияти, куч-кудрати, бунёдкорлик анъаналаридан далолат бўлиб қолмоқда. Улар Ватанимизнинг шонли тарихи тўғрисида яққол тасаввур ва тушунчалар беради, шу муқаддас диёрда яшайдиган ҳар бир инсон қалбида ғурур-ифтихор туйғуларини уйғотади. «Бугун бизнинг олдимизда шундай тарихий имконият пайдо бўлдики, - деб ёзади Ислом Каримов, - биз босиб ўтган йўлимизни танқидий баҳолаб, миллий давлатчилигимиз негизларини аниқлаб, буюк маданиятимиз томирларига, қадимий меросимиз илдизларига қайтиб, ўтмишимиздаги бой анъаналарни янги жамият қурилишига татбиқ этмоғимиз керак». (Каримов И.А. Асрлар. Т.3. 7-б.) Бу вазифа эса тарихий хотирани тиклаш эвазига амалга ошади.

Миллий истиқлол ғояси чуқур фалсафий асосларга эга. Бунга бир томондан, жаҳон фалсафасидаги умуминсоний қадриятлар, иккинчидан, Шарқ фалсафаси ва маданияти, учинчидан эса, юртимизда ўтган аллома - боболари-мизнинг фалсафий мероси ўз ўрнига эга. Ана шу асосда яратилган

гоя ва мафкура шу заминда яшаётган ҳар бир инсон, ҳар бир фуқаронинг ҳаётига, онгига сингмоғи, ҳақиқий иймонга айланиши лозим.

Умуман, миллий мафкурамизнинг фалсафий илдизлари деганда аждод-ларимизнинг фалсафий тафаккур тарзи, амалий фаолияти, бунёдкорлик ишлари, жаҳон халқлари фалсафаси, урф-одатлари, қадриятлари, ҳозирги замондаги фалсафий қараш ва таълимотлар, Президент Ислом Каримов асарларидағи фикр ва хулосалар тушунилади.

Демак, миллий истиқлол мафкурасининг асосий тамойиллари қўйида-гилардан иборат:

- мамлакатнинг мустақиллигини мустаҳкамлаш, унинг ҳудудий яхлитлиги ва сарҳадлар дахлсизлигини таъминлашда ёрдам бериш;
- қонуннинг устуворлиги, демократия ва ўз-ўзини бошқаришнинг ҳаётда мустаҳкам ўрин эгаллаётганига асосланганлик;
- миллий ва умуминсоний қадриятларнинг уйғунлигига таяниш;
- халқаро ҳукуқ қоидаларига мос келиши;
- давлатнинг бош ислоҳотчи эканлиги ва мамлакатда ижтимоий барқарорликнинг таъминланганлиги, ўтиш даврида аҳолининг ижтимоий ҳимоялан-ганлиги, жамият ҳаёти барча соҳаларининг эркинлашуви, ислоҳотларнинг тадрижийлиги тамойилларга хизмат қиласи.

3. Миллий истиқлол мафкурасининг асосий ғоялари

Истиқлол мафкураси - ҳар бир кишининг жамият ҳаётидаги фаолияти, юрти, миллати, ўзи ва оиласи олдидағи бурч ва масъулиятини қай даражада хис этаётгани ва бажараётганини белгилайдиган маънавий мезон ҳамдир.

Миллий истиқлол мафкурасининг юртимизда яшовчи ҳар бир фуқаро учун қадрлилиги шундаки, унинг моҳиятида умуминсоний тамойиллар ётади.

Миллий истиқлол мафкураси манфаатлар тизими билан уйғун боғланган бўлиб, у қўйидаги ҳолатлар билан ифодаланади:

1. Мамлакат ҳудудий яхлитлиги ва мустақиллигини сақлаб, чегараларимиз бутунлиги ва дахлсизлигини таъмин этишга хизмат қиласи. Бошқача айтганда бу юртимизнинг фазо ва вактдаги умумий бирлигини таъминловчи манфаат.

2. Юртнинг тинчлиги ва осойишталиги, яъни давлатимизнинг ҳарбий, иқтисодий (энергетик), экологик, информацион ва ғоявий таҳдидлардан муҳофазаланганлиги.

3. Мамлакатда фуқаролараро ва миллатлараро тотувлик, ижтимоий барқарорлик муҳитини таъминлаш манфаати.

4. Ҳар бир оила ва бутун ҳалқнинг фаровонлигини таъминлаш, яъни бадавлатлилик манфаати.

5. Жамиятда адолат устуворлиги, демократия, ўз-ўзини бошқариш тамоилини таъминланиши.

«Миллий истиқлол мафкураси турли сиёсий партия ва ижтимоий гурухлар мафкурасидан устун турадиган социал феномен - ижтимоий ҳодисадир. Бу мафкурада бирон-бир дунёқараш мутлақлаштирилмайди ёки у мавжуд сиёсий ҳокимиятни мустаҳкамлаш мақсадида сиёсий қуролга айлантирилмайди». Балки, у ўз мазмун-моҳиятига кўра, Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий тараққиётига хизмат қиласи, барча сиёсий партиялар, миллат ва қавмлар, гуруҳ ва қатламларнинг юқорида қайд этилган умумий манфаат-ларини ифодалайди.

Ҳар қандай мафкура сингари миллий истиқлол мафкураси ҳам ўзига хос амал қилиш тамоилларига эга. Бу тамоиллар, умуминсоний ва миллий қадриятлар уйғунлиги, ҳалқаро андоза ва талабларга мослиқ, ҳалқнинг барча қатламлари мақсад-муддоларини ўзида ифода этиш билан тавсифланади. Улар бир-бирини тақозо этади, ўзаро боғлиқлик ва алоқадорликда намоён бўлади.

Мафкурамиз том маънодаги миллий мафкурага айланиши учун қўйидаги талабларга жавоб бериши зарур:

- инсон қалби ва онгига ижобий таъсир этадиган тушунча ва туйғулар, гўзал ва ҳаётий ғоялар тизимини ўзида мужассам этиши, яъни бу мафкура ҳар бир фуқаронинг эзгу ниятларини рўёбга чиқаришга имконият яратадиган энг мақбул йўлни кўрсата олиши;

- миллат, халқ ва жамиятни бирлаштирувчи куч, юксак ишонч-эътиқод манбаи бўлиши, яъни у том маънода сўз билан ишни, назария билан ҳаётни бирлаштира олиши, Ўзбекистонда яшовчи барча халқ, миллат, элат, ижтимоий қатлам ва дин вакилларига бирдай тааллуқли бўлиши;

- ҳар қандай илғор ғояни ўзига сингдириши ва ҳар қандай ёвуз ғояга қарши жавоб бера олиши, яъни иккиюзламачилиқдан ҳоли ва жамоатчиликнинг объектив фикрига таянувчи мафкура бўлиши;

- замон ва давр ўзгаришларига қараб, ўзи ифодалайдиган манфаат, мақсад-муддаоларни амалга оширишнинг янги-янги воситаларини тавсия эта олиши, яъни янгича вазиятга тез мослаша оладиган ҳозиржавоб ва ижодий бўлиши.

Миллий истиқлол ғояси тизимида бош ғоя ва асосий ғоялар, улар озиқланадиган манбалар, уларнинг амал қилиш тамойиллари муҳим ўрин тутади. Бу тизим миллий истиқлол мафкурасини яратишга асос бўлади. Яъни миллий истиқлол мафкураси миллий истиқлол ғояси асосида вужудга келади. Чунки мафкура ғояни амалга ошириш жараёнида пайдо бўлади. Шу боисдан ҳам у ғояга нисбатан кенгроқ тизимни шакллантиради. Халқимизнинг миллий истиқлол мафкураси миллий истиқлол ғоясининг асосий тушунча ва тамойиллари асосида шаклланмоқда. Шунинг учун миллий истиқлол ғояси тизимида бош ва асосий ғоялар ҳақида гапиран эканмиз, уларни миллий истиқлол мафкурасининг бош ғояси ва асосий ғоялари деймиз.

Миллий истиқлол мафкурасининг бош ғояси - озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо этишидир. Миллий истиқлол мафкурасининг асосий ғояларини эса қўйидагилар ташкил этади:

1. Ватан равнақи.	5. Ижтимоий ҳамкорлик.
2. Юрт тинчлиги.	6. Миллатлараро тотувлик.

3. Халқ фаровонлиги.	7. Диний бағрикенглик
4. Комил инсон.	(толерантлик)

Ўзбекистон Конституциясининг 12-моддасида «Ўзбекистон Республикасида ижтимоий ҳаёт сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрларнинг хилма-хиллиги асосида ривожланади.

Ҳеч қайси мафкура давлат мафкураси сифатида ўрнатилиши мумкин эмас», дейилган.

Миллий истиқлолнинг асосий ғоялари халқимиз мустақил тараққиёт йўлидаги бош ғоясидан келиб чиқади. Ўзбекистон халқининг миллий тараққиёт йўлидаги бош ғояси - мустақилликни мустаҳкамлаш, озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо этишdir. Миллий истиқлол мафкурасининг асосий ғоялари ўзининг маъно - моҳияти, фалсафаси, жозибаси билан бош ғояни халқимизнинг қалби ва онгига янада чуқурроқ сингдиришга хизмат қиласи.

Ватан - бу халқнинг ўтмиши, бугуни ва келажаги. Халқимиз Ватан остоидан бошланади, деб бежиз айтмаган. Киши улғайган сари унинг Ватан ҳақидаги тушунчаси ҳам кенгая бошлайди, аста-секин остона, уй, маҳалла, қишлоқ, шаҳар, туман, вилоят, ва ниҳоят, мамлакат даражасига кўтарилди. Тушунча ва кечинмалар нуқтаи назаридан эса ватанпарварлик тарихий тараққиёт жараёнида пайдо бўлиб, ташқи муҳит ва даврлар таъсирида шаклланган ва ўзгариб келган ижтимоий-рухий туйғудир.

Ватан равнақи ғояси мазмунини ҳар бир кишининг манфаатларини юрт манфаатлари билан уйғулаштирувчи, уни халқ баҳт-саодати йўлида хизмат қилишга ундовчи бунёдкор ғоядир. У миллий истиқлолнинг олий мақсади - Ўзбекистонда яшаётган барча фуқароларнинг эл-юрт камоли билан боғлиқ орзу-умидларини амалга оширишни ифодалайди. Ватан ғоясини амалга оширишда: 1) ижтимоий барқарорлик, миллатлараро тотувлик, диний бағрикенглик, маҳалланинг мавқеини ошириш, аҳолини ижтимоий ҳимоялаш тамойиллари муҳим ҳисобланади; 2) ҳаётда демократик тамойилларнинг

устуворлиги, муқобил партиялар, жамиятни эркинлаштириш, давлатнинг ислоҳотчилик функцияси, аҳоли сиёсий онги ва маданиятини ошириш зарур; 3) мулкчиликни шакллантириш, кичик ва ўрта бизнесни, тадбиркорликни ривожлантириш керак; 4) интеллектуал салоҳиятни ошириш; 5) қонун устуворлигига эришиш, хуқуқий демократик жамият қуриш кабилар киради.

Юрт тинчлиги - мамлакат барқарор тараққиётининг гарови, бебаҳо неъмат, улуғ саодатдир. **Тинчлик** - инсоннинг ҳаётий эҳтиёжи, эмин-эркин яшаси ва камол топишининг энг зарур омилидир. Башарият ўз тараққиётининг барча босқичларида, аввало, тинчлик-тотувликка интилиб келган. Тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш масаласи умумбашарий муаммодир. Инсоният тараққиётининг масаласи умумбашарий муаммодир. Инсоният тараққиётининг асосий масалалари тинчлик-тотувлик ҳолатидагина самарали ҳал этилган. Тинчликни сақлаш муаммосини ўз-ўзидан кишиларнинг хоҳишистаги, орзу-умидлари билан ҳал қилиб бўлмайди. Инсоният учун мукаддас бу қадриятга доимо изчил ва қатъий ҳаракатлар туфайлигина эришилади.

Халқ фаровонлиги ҳар бир шахс ва оила фаровонлиги билан боғлик. Бунда инсоннинг шахсий манфаатлари жамият манфаатлари билан уйғунлашиб кетади ва ҳар бир фуқаронинг фаровонлиги - бутун жамият фаровонлигидир, деган тамойил амалга ошади.

4. Миллий истиқлол ғоясининг Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда намоён бўлиши ва унинг ўзига хос ривожланиш хусусиятлари

Миллий истиқлол мафкураси кенг халқ оммасининг манфаатларини, мақсад ва идеалларини ифода этади. «Миллий истиқлол мафкураси, ўз мазмун-моҳиятига кўра, Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий тараққиётига хизмат қиласи, барча сиёсий партиялар, гурӯҳ ва қатламларнинг-бутун халқимизнинг умумий манфаатларини ифодалайди».

Миллий истиқлол мафкураси

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, миллий ва умуминсоний қадриятлар, демократия тамойилларига асосланади.

2. Халқнинг асрлар давомида шаклланган юксак маънавияти, анъана ва удумлари, улуғ бобокалонларнинг ўлмас меросидан озиқланади.

3. Адолат ва ҳақиқат, эркинлик ва мустақиллик ғоялари ҳамда халқнинг ишонч ва эътиқодини акс эттиради.

4. Юрт тинчлиги, Ватан равнақи ва халқ фаровонлигини таъминлашга хизмат қиласди.

5. Жамият аъзоларини, аҳолининг барча қатламларини Ўзбекистоннинг буюк келажагини яратишга сафарбар этади.

6. Миллати, тили ва динидан қатъий назар, мамлакатнинг ҳар бир фуқароси қалбида она Ватанга муҳаббат, мустақиллик ғояларига садоқат ва ўзаро ҳурмат туйғусини қарор топтиради.

7. Жамоатчилик қалби ва онгига фикрлар хилма-хиллиги, виждан эркинлиги тамойилларига риоя қилган ҳолда маърифий йўл билан сингдирилади.

8. У ҳар бир ватандошимизнинг оиласи, жамият, эл-юрт олдидаги бурч ва масъулиятини қай даражада адо этаётганини белгилайдиган маънавий мезондир.

9. Бу - Ўзбекистонда истиқомат қиласидиган ва ўз тақдирини шу муқаддас замин билан боғлаган ҳар бир кишининг **«Ватаним менга нима берди»** деб эмас, балки **«Мен Ватаним равнақи учун нима қиляпман»** деган масъулият туйғуси билан яшаши демак.

Мафкура дунёсида бўшлиққа йўл қўйиб бўлмайди. Чунки бўш қолган мафкура мафдонини бизга бегона, ёт ғоялар эгаллаши аён бўлди. «Хозирги пайтда рўй бераётган айрим салбий ҳолатлар, ножӯя хатти-ҳарақатлар, ёвуз ишлар, аввало, мафкуравий бўшлиқ туфайли содир бўлмоқда», деган эди Президентимиз Ислом Каримов.

Миллий истиқлол ғоясининг мустақилликни мустаҳкамлашда намоён бўлиш жараёни ўзининг бир қатор қўйидаги хусусиятларига эга:

1. Бугунги кунда одамлар «Мафкура полигонлари ядро полигонлари»га нисбатан кўпроқ кучга эга эканлигини англаб етмоқда.

2. Ҳарбий, иқтисодий, сиёсий тазиикни сезиш, кўриш, олдини олиш мумкин. Аммо ғоявий тазиикнинг таъсири ва оқибатларини тезда илғаб олиш қийин.

3. Онгни, тафаккурни ўзгартирмасдан туриб ҳеч бир жамият ўз олий мақсадига эриша олмайди, чунки миллий ғоя - миллат тафаккури ва онгининг маҳсули, сиёсий онг даражаси ҳар бир миллатнинг ривожини белгилайдиган омиллардандир. Миллий мафкура, аввало, ўзлигимизни, муқаддас анъаналаримизни англашга ёрдам бериши шарт.

4. Жамиятимизда мавжуд бўлган хилма-хил фикрлар, ҳар қандай инсоннинг эътиқоди ва дунёқарашидан қатъий назар уларнинг барчасини миллий байроқ атрофида бирлаштирадиган, энг буюк мақсадлар сари чорлайдиган бўлиши лозим.

5. Миллий мафкура ҳар қандай тажовузкор миллатчилик ва шунга ўхшаган унсурлардан, бошқа халқ, миллат, элатларни камситиш каби қарашлардан холи бўлиб, жаҳон ҳамжамиятида муносиб иззат қозониши зарур.

6. Миллий ғоя, биринчи навбатда ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбияламоги даркор².

Мустақил Ўзбекистоннинг тараққиёти ва буюк келажаги бир қанча муҳим вазифа ва муаммоларни ҳал этишга боғлиқ. Шундай вазифалардан бири *миллий истиқбол мафқурасига ишонч ва эътиқодни мустаҳкамлашдан иборат*. Бу бир қатор шарт-шароитлардан келиб чиқади:

1) Мустақилликнинг дастлабки йилларида эски, ягона мафкурадан бутунлай воз кечилаётган, ҳали янги мафкура ишлаб чиқилмаган ва шаклланмаган, илмий асосланмаганлиги билан боғлиқ эди.

---

² Эргашев И. ва бошль. Миллий истиқбол юяси: Йизбекистон Республикаси Олий таълим бакалавриат босъиличи учун дарслик. -Т.: Академия, 2005. 120-130-бет.

2) Ҳеч қандай жамият мафкурасиз яшай олмайди. Одамлар қандайдир соғлом бир ғояга мұхтож бўлади.

3) Демократик жамият қуриш жараёнида мустақилликни мустаҳкамлаш учун миллий мафкура сув ва ҳаводек зарур. Миллий ғоя - жамият ҳаётининг барча соҳаларини ўзида қамраб олади. Шу боисдан ҳам Президент Ислом Каримов мустақилликнинг илк йилларида, 1993 йилдаёқ «Миллий истиқлол мафкурасини яратиш ва ҳаётимизга татбик этиш» зарурлигини уқтирган эди (Каримов И.А. Асарлар. Т.1. 203-бет).

Ўзбекистон учун миллий истиқлол мафкурасининг тарихий зарурлиги ва унинг демократик жамият қуришдаги ўрни бир қатор қуйидаги муаммоларни ҳал этиш билан ҳам боғлиқдир:

1. Миллий истиқлол мафкура кишиларда миллий маданиятнинг, миллий онгнинг, миллий ғуурнинг усиши ва ривожланишини таъминлаш омили сифатида мустақилликни мустаҳкамлашда мұхим яхамиятта эга.

2. Миллий истиқлол мафкураси кишиларда миллий бирдамлик ва ҳамжиҳатлик туйғусини шакллантиришга, тарбиялашга хизмат қиласади.

3. Миллий истиқлол мафкураси ҳалқни севишига, қадрлашга даъват этади, мустақиллик барқарорлигини таъминлаб одамлар онги ва қалбига чуқур сингдиради.

Ўзбекистон Конституцияси лойиҳасини яратишда 30 га яқин хорижий давлатлардаги қонунчилик тажрибалари ўрганилди. Коммунистик мафкурадан, синфиийликдан, партиявийликдан ҳоли бўлган асосий қонун яратилди. Президент Ислом Каримов миллий истиқлол ғояси ва мафкурасини яратишда кўплаб асарлар ёзди ва уларни шархлаб бера олди.

4. Мамлакатимиз сиёсий ҳаётининг барча соҳаларини, давлат ва жамият қурилишини эркинлаштириш борасида бир талай ишлар амалга оширилди.

5. Кўп partiyaвийлик янада шаклланиб бормоқда.

6. Мухолифат конституциявий мезон доирасида фаолият кўрсатиб, аниқ дастурий ҳужжатга эга бўлиши керак.

7. Ҳақиқий мухолифатнинг вужудга келиши учун, унинг ҳокимият билан ғоявий ва амалий таклифлар кирита оладиган бўлиши лозим.

Мустақилликни мустаҳкамлашда Ўзбекистон миллий истиқлол мафку-расининг илмий-назарий жиҳатлари қуидаги хulosаларда ўз ифодасини топади:

- Мафкура Ўзбекистон жамияти ҳаётида жуда зарур, чунки мафкура бўлмаса, одам, жамият, давлат ўз йўлини йўқотиши муқаррар.
- XX асрда яшаган замондошларимиз кўп синовлар, азоб-уқубатлар, фожиалар, урушлар, қатағонларни бошидан кечирди.
- Инсоният тарихида ахборот асри деб тан олинган XXI асрда ҳам турли мафкураларнинг ўзаро кураши шиддатли тус олмоқда.

Миллий истиқлол ғояси бутун жамият, бутун миллат, бутун ўзбекистонликлар учун хизмат қиласи. Миллий қадриятларимизни баҳолаганда, уларнинг миллий ғояга нечоғлик мос эканини назарда тутамиз. Лекин биз баҳолаш жараёнида фақат алоҳида бир инсон, муайян ижтимоий групҳ манфаатини эмас, балки умуминсоний жамиятимиз, барча ўзбекистонликлар манфаатини назарда тутамиз. Шу боис, юқорида зикр этилган мезон ва тамойиллардан фойдаланиб, Ўзбекистонимизни жаҳондаги энг илғор давлатлар қаторига қўшишга ҳаракат қилинмоқда. Бу мамлакатимизнинг жаҳондаги нуфузини, унинг келажагини белгилайди.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. -Т.: «Ўзбекистон», 2010.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида. –Т.: «Ўзбекистон», 2011.
3. Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримовнинг ЎзР Конституциясининг 19 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги «Бизнинг йўлимиз – демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш ва модернизация жараёнларини изчил давом эттириш йўлидир» маъruzаси Халқ сузи. 2011 йил 8 декабр.
4. Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримовнинг 2011 йилнинг асосий якунлари ва 2012 йилда Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маъruzаси // Халқ сўзи, 2012 йил 20 январь.
5. Каримов И.А. Барча режа ва дастурларимиз ватанимиз тараққиётини юксалтириш, халқимиз фаровонлигини оширишга хизмат қилади. –Т.: Ўзбекистон, 2011. –Б.48.
6. Каримов И.А. Мамлакатимизда демократик ислоҳотларни янада чукурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси. –Т., Ўзбекистон, 2010. –56 б.
7. Каримов И.А. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари. –Т., Ўзбекистон, 2009.
8. Каримов И.А. Энг асосий мезон – ҳаёт ҳақиқатини акс эттириш. –Т., «Ўзбекистон», 2009.
9. Каримов И.А. Юксак маънавият – енгилмас куч. –Т., «Маънавият», 2008.
- 10.Каримов И.А. Ўзбекистоннинг 16 йиллик мустақил тараққиёт йўли. –Т.: Ўзбекистон, 2007.
- 11.Каримов И.А. Янгиланиш ва барқарор тараққиёт йўлидан янада изчил харакат қилиш, халқимиз учун фаровон турмуш шароити яратиш – асосий вазифамиздир. – Т.: Ўзбекистон, 2007.

- 12.Каримов И.А. Ўзбекистоннинг 16 йиллик мустақил тараққиёт йўли. Т., «Ўзбекистон», 2007.
- 13.Гегель Г. Сочинения. – М., 1937.
- 14.Канке В.А. Философия: Учебник. – М., 2004.
- 15.Карпович В.П. Проблема. Гипотеза. Закон. – Новосибирск, 1980.
- 16.Кохановский В.П. Философия и методология науки. – М., 1999.
- 17.Перегудов А.В., Сайдов М.Х., Аликулов Д.Е. Методология научного творчества. – Т., 2002.
- 18.Поппер К. Открывтое общество и его враги. Т. 1. – М., 1992.
- 19.Ракитов А. Философские проблемы науки. – М., 1977.
- 20.Саифназаров И.С., Никитченко Г.В., Қосимов Б.У. Илмий ижод методологияси. – Т., 2004.
- 21.Яскевич Я.С. Философия в вопросах и ответах. – Минск, 2003.